

Inštitut za novejšo zgodovino Institute of Contemporary History

Kongresni trg 1 | 1000 Ljubljana | Slovenija | T: +386 1 200 31 20 | F: +386 1 300 31 60 | info@inz.si | www.inz.si

Odvetnik in oblast

dr. Igor Rosina (1900-1969)

Znanstveni posvet na Pravni
fakulteti Univerze v Ljubljani
(Modra predavalnica),
10. november 2016

Program posveta

- 9.00-9.20 Otvoritev posveta
Nagovor dekana Pravne fakultete Univerze v Ljubljani:
Miha Juhart
Nagovor direktorja Inštituta za novejšo zgodovino:
Damijan Guštin
Uvodni pozdrav vodje programskega odbora posveta:
Jure Gašparič
- 9.20 – 10.50
Filip Čuček:
Oris življenja, dela in obdobja Frana Rosine, očeta Igorja Rosine
Jurij Perovšek:
Socialnogospodarski, idejni in narodnopolitični nazeri Igorja Rosine v dvajsetih letih
Jure Gašparič:
Igor Rosina v tridesetih letih
Anka Vidovič Miklavčič:
Igor Rosina – ideolog in aktivist kmetskega mladinskega gibanja v liberalnem taboru
Diskusija
- 10.50 – 11.10 Odmor
11.10 – 13.30
Bojan Godeša:
Igor Rosina in vprašanje politične legalitete v času okupacije 1941-1945
Damijan Guštin:
Igor Rosina, sodelavec Komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev
Katja Škrubelj:
Igor Rosina, tovariši odvetniki in odvetniška zbornica med oblastjo in avtonomijo 1944-1957: prelomi in kontinuitete
Aleš Gabrič:
Igor Rosina v očeh poveljne oblasti
Peter Vodopivec:
O odnosu Igorja Rosine do poveljne politične stvarnosti
Stanislav Fortuna:
Osebnost in izročilo
Diskusija

»Umril je nekdanji športni delavec«, so besede, ki so dr. Igorja Rosino pospremile v slovenskem dnevniku *Večer* ob njegovi smrti leta 1969. Igor Rosina je bil resda tudi član sokolske organizacije, ki je bila tudi športna organizacija, vendar pa lakoničnost zapisa in relativna nevtralnost edine izpostavljene dejavnosti zamolčita marsikaj, kar je bilo v njegovem življenju in delu res pomembnega. Bralcu se je tako vtisnila misel, da je bil Igor Rosina eden od prizadevnih slovenskih športnih delavcev in nič več. Oznaka »športni delavec« je namreč njegovo podobo zamejila le na dejavnost, ki je skorajda po definiciji nepristranska, nepolitična in zmeraj ter povsod naklonjeno sprejeta. Toda Rosina seveda ni bil prisoten zgolj na področju telesne kulture. Predvsem je bil pred drugo svetovno vojno dolga leta vidno družbeno in politično angažiran intelektualec, ob tem pa seveda odvetnik, dejaven tudi v strokovnem tisku, in zvest svojemu poklicnemu poslanstvu. Med kolegi je bil cenjen, kar se je takoj po koncu druge svetovne vojne pokazalo tudi tako, da je pod vodstvom posebnega delegata Ministrstva za pravosodje pri Odvetniški zbornici kot eden od t. i. zaupnikov pomagal pri vzpostavljanju odvetništva v Mariboru. Prav Odvetniška zbornica se ga je ob njegovi smrti z osmrtnico tudi dostojno spomnila v časopisu *Delo*.

Dr. Igor Rosina se je po kapitulaciji Italije leta 1943 pridružil partizanom. Od leta 1944 je opravljal funkcijo pravnega referenta pri SNOS, pozneje pri Narodni vladi LRS, proti koncu vojne pa so mu poverili vodenje štajerskega odseka Komisije za ugotavljanje zločinov okupatorjev in njihovih pomagačev. V tej funkciji je leta 1944 pripravil poročilo o ravnanju s pripadniki nemške narodnosti po koncu vojne in v njem zastopal stališče, da bi morali za kazniva dejanja pripadnikov okupatorja in njegovih sodelavcev izvesti kazenske postopke in ugotoviti njihovo individualno krivdo. Toda kljub pripadnosti narodnoosvobodilnemu gibanju, ki mu je dal na razpolago vse svoje strokovno znanje in moči, so se razmere v pozni pomladi 1947 za Rosino drastično spremenile. Posebna Komisija za presojo pravice do opravljanja odvetništva pri Vladi LRS mu je odvetništvo odvzela. Rosina je pravico tako izgubil za več kot desetletje, namesto svojega primarnega poklica pa je bil prisiljen delovati drugje. Zamolčana je bila tudi njegova napredna predvojna politična dejavnost.

Ker je anonimnost, v katero je bil Igor Rosina potisnjen po vojni, botrovala temu, da je javnosti ostal praktično nepoznan, in ker je njegova povojna usoda značilna za številne intelektualce, med katerimi je bilo nemalo pravnikov, se bodo raziskovalci na znanstvenem posvetu med drugim lotili naslednjih vprašanj: Kdo je bil Igor Rosina? Od kod je prihajal? Kaj je za njegovo življenjsko pot pomenila občutljivost za aktualna družbena in narodnopolitična vprašanja, ki jo je pokazal že v dvajsetih letih 20. stoletja in kakšen svetovni nazor je s svojim širokim političnim in publicističnim delovanjem izoblikoval v času med svetovnjima vojnama? Kaj je pomenilo dejstvo, da je bil odvetnik in da je izhajal iz rodbine uglednega pravnika in politika? Kako se je opredeljeval po letu 1941? Zakaj je prišel v navzkrižje z oblastjo in kako je naposled po koncu vojne živel in deloval? Vpogled v njegovo življenje in delo bodo raziskovalci skušali kar najbolj vpeti v kontekst časa in prostora in ju osvetliti s podobnimi usodami njegovih kolegov. Odvetnika in politika bodo najprej predstavili v okviru njegove družine, zlasti očeta, odvetnika in deželnozborskega poslanca dr. Frana Rosine, nato pa mu bodo sledili skozi spremenljive politične razmere prve jugoslovanske države, druge svetovne vojne, pa vse v povojna leta.

Posvet organizirata Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, in Pravna fakulteta Univerze v Ljubljani v sodelovanju z Odvetniško zbornico Slovenije.

Programski in organizacijski odbor:
Filip Čuček
Jure Gašparič
Katja Škrubej